

Apró közlemények.

A Budapesti Közlöny 1923. évi május 6-i 103. számában a m. kir. központi statisztikai hivatal lekötli Csonkamagyarország 10.000 léleknel népesebb városainak és községeinek végleges lélekszámát az 1920. évi népszámlálás alapján. Eszerint:			Kiskundorozsma		18.504
Budapest	szkfv.	928.996	Esztergom	rtv.	17.963
Szeged	tjv.	119.109	Hajdusoboszló	"	17.722
Debrecen	"	103.186	Hajdunánás	"	17.085
Kecskemét	"	73.109	Kiskunmajsa	nk.	16.954
Hódmezővásárhely	"	60.922	Soroksár	"	16.253
Miskolc	"	56.982	Abony	"	16.158
Újpest	rtv.	56.489	Mohács	"	15.734
Kispest	"	51.064	Veszprém	rtv.	15.586
Győr	tjv.	50.036	Salgótarján	"	15.213
Pécs	"	47.556	Hatvan	nk.	14.045
Békéscsaba	rtv.	46.633	Szekszárd	rtv.	14.025
Nyíregyháza	"	43.340	Csepel	nk.	13.990
Erzsébetfalva	nk.	40.545	Endrőd	"	13.850
Székesfehérvár	tjv.	39.109	Kisújszállás	rtv.	13.766
Makó	rtv.	37.141	Battonya	nk.	13.737
Cegléd	"	36.929	Budafok	"	13.686
Kiskunfélegyháza	"	36.797	Jászárokszállás	"	13.616
Rákospalota	nk.	36.008	Mezőberény	"	13.477
Sopron	tjv.	35.248	Jánoshalma	"	13.437
Szombathely	rtv.	34.699	Felsőgalla	kk.	13.378
Szolnok	"	32.539	Déaványa	nk.	13.349
Szentcsaba	"	32.387	Püspökladány	"	13.246
Jászberény	"	31.971	Zalaegerszeg	rtv.	13.239
Nagykanizsa	"	30.037	Balmazújváros	nk.	12.974
Kaposvár	"	29.610	Túrkeve	rtv.	13.223
Eger	"	28.753	Cinkota ¹⁾	nk.	12.973
Hajduböszörmény	"	28.706	Monor	"	12.347
Nagykőrös	"	28.701	Kalocsa	rtv.	12.332
Békés	nk.	28.161	Jászapáti	nk.	12.313
Mezőtúr	rtv.	26.911	Kiskőrös	"	12.241
Törökszentmiklós	nk.	26.303	Paks	"	12.036
Kiskunhalas	rtv.	26.088	Gyoma	"	11.942
Csongrád	"	25.888	Újfehértó	"	11.826
Szarvas	nk.	25.224	Pestszentlőrinc	"	11.777
Gyula	rtv.	24.908	Dunaföldvár	"	11.733
Orosháza	nk.	24.079	Bácsalmás	"	11.517
Karcag	rtv.	22.569	Kisvárd	"	11.435
Sátoraljaújhely	"	21.162	Polgár	"	11.414
Gyöngyös	"	19.715	Balassagyarmat	"	11.257
Vác	"	19.395	Hajdúdorog	"	11.235
Baja	tjv.	19.371	Kunhegyes	"	10.979
Pápa	rtv.	19.255	Sarkad	"	10.751
Diósgyőr	nk.	19.236	Lajosmizse	"	10.676
Mezőkövesd	"	18.548	Mór	"	10.522
			Hajdúhadház	"	10.480
			Kunszentmárton	"	10.456
			Tótkomlós	"	10.420
			Sárospatak	"	10.408
			Gödöllő	"	10.262
			Mindszent	"	10.069

1) Cinkota nk.-hez tartozó Ehmantelep „Sashalom” néven 6197 lélekkel 1923. febr. 1.-én önálló nagyközséggé alakult. Cinkota tehát nem éri el a 10.000-ét.

Változások a trianoni határvonalon. Csonkamagyarországhoz ez év folyamán csatolták vissza Németausztriától a Népszövetség Tanácsának döntése alapján: Alsócsatár, Felsőcsatár, Horvátlövő, Kislarda, Magyarkeresztes, Nagynarda, Németkeresztes, Pornóapáti és Szentpéterfa (Vas-megye), továbbá Ólmod (Sopron-megye) községeket.

Nem kaptuk még vissza Rendek és Rőtfalva községeket (Vas-megye), melyeknek Kőszeg városi élelmezésében jut fontos szerep.

Átadtuk Németausztriának a Strém és Pinka folyók szögletében fekvő Lovászad községet (Vas-megye).

A közel jövőben visszakapjuk Somoskő és Somoskőújfalu (Nógrád-megye) községeket, hol a helyszíni munkálatok folyamatban vannak.

Kőszeg város erdejének mintegy $\frac{1}{3}$ része még osztrák kézen van. A visszacsatolási munkálatok ugyancsak folyamatban vannak.

Sopron városhoz tartozó Brennbergbánya Ilona-tárnája ugyan hozzánk került, de az osztrák okvetetlenkedés miatt a hozzátartozó feltárási terület még nem.

Tiszaradványt, a Tisza grófi család birtokát az ősz folyamán az cláhoknak kell átadnunk. Helyette ugyancsak a biharmegyei Ant községet kapjuk meg. A Tisza-birtok elvesztését a Cséffáról irányított féktelen oláh propagandának köszönhetjük.

Cz.

Franciaország lentermelése, fonó és szövő ipara. A háború előtt Észak-franciaország ipari területén a legvirágzóbb ipar a fonóipar volt. A világtermelés 18%-a innen került ki. A háború előtti években azonban a francia lentermelő vidékek mind kevesebb nyersanyagot szolgáltattak be a gyáraknak (1880-ban 80.000 ha-on, 1913-ban már csak 30.485 ha-on termelnek lent). A lentermelés csökkenésének a munkaerő drágulása, de különösen az orosz

len ellensúlyozhatatlan konkurrenciája volt az oka. Az orosz len minőségben elérte az ausztrálieit és a La Plata mentit, mennyiségben a világtermelés 80%-ot szolgáltatva. Franciaország évente 80—100.000 t. lent vásárolt Oroszországtól.

A háború halálos csapást mért a francia fonóiparra. Oroszországból nem szállítottak nyersanyagot s a németek is hamarosan urai lettek az ipari középcentrumoknak. A lentermelés 1914-től 1918-ig 10.000 tonnáról 4200 tonnára zuhant. A háború befejezése óta a francia lentermelés ugyan erőre kapott (1919-ben 16.000 t.; 1920-ban 20.000 t.), de a normális szükségletből mindig hiányzik 80.000 tonna, Oroszországból pedig nem lehet importálni.

Természetes, hogy ilyen körülmények között a francia fonóipar pang. Hogy életre keltsék a franciák az érdekelteket, áztatókat, szövőket stb. szóval az érdekelteket egyesítették, lenbörzét állítottak fel, bizottságokat szerveznek, okszerű mechanikai átalakításokat végeznek.

Annál is inkább sietnek ezzel a munkával, mert a háború befejezése óta a németek is hatalmasan rávetették magukat a lentermelésre és a vele kapcsolatos iparra s a franciák, — amint látszik, — félnek attól, hogy a németek alapos felkészültségükkel a világpiacon a francia lenipar letörésére készítik elő a talajt.

(Annales de Géographie 1921.)

Kéz A.

Spanyolország kereskedelmi flottájának tonnatartalma 1,200.000 t.

London 250 km.-nyi közúti vonalain 1922-ben 726 millió ember utazott, 36 millióval több mint az előző évben.

Venezuelában, Maracaibo közelében új, igen bő petroleumforrásra akadtak. A venezuelai petroleumtermelés (1921-ben 1 millió hordó) a világtermelésnek már eddig is 1—2%-a volt.

Bangkok és Penang között gyorsvonat közlekedik (36 óra). Penangon túl Szingapur-ig a közvetlen gyorsvonati szolgálat berendezését tervezik, ehhez azonban az szükséges, hogy az a töltés, amely a szingapuri szigetet a szárazfölddel össze fogja kötni, elkészüljön. A töltés elkészülte után, ami valószínűleg még az idén megtörténik, a Bangkok és Szingapur közötti utat (közel 2000 km.) a közvetlen gyorsvonat 21½ nap alatt fogja megtenni.

G.
Szibéria vasútja a háború alatt megszorodtak az Amur-vonal és az Acinszsk és Minusszinszsk között vezető vonallal.

A new-foundlandi vasérctelepek fontos szerepet játszanak Európa mai vasiparában. Ezek a telepek, amelyeket a stockholmi kongresszus 112 millió tonnára becsült, illetve 3635 millió t-ra, ha a tengerszint alatti rétegeket is számításba veszik, minőségben a svéd és lotaringiai vassal felveszik a versenyt. Kiaknázásuk igen kedvező, hasonlóan jók a szállítási körülmények is. A Kanadából és az U. S. A. ész. részéből Európába visszatérő teherhajók szokásos útiránya miatt igen előnyösen tudják a new-foundlandi vasat Európába szállítani. Ez az oka annak, hogy Rotterdamban a kihajózott vas 18 shilling, míg a francia és belga vas a holland kikötőkben 20 shilling.

Ennek az árkülönbözetnek, amely lényegében New-Foundland földrajzi helyzetéből alakul, — igen érdekes következményei vannak. A versaillesi szerződésben lotaringiai vasbányáitól megfosztott német nehézipar u. i. nyersanyag szükségletét nem az európai piacon, hanem Amerikában szerzi be.

A new-foundlandi bányákban az 1893-ban történt megnyitás óta 1913-ig 7 millió t. vasat termeltek, ebből 580.000 t-t szállítottak Németországba. Ezzel szemben a westfáliai ipartelepek csak az 1922 évi termelésből 800.000-t kötöttek le.

A new-foundlandi vasérc Németországba tódulásával a svéd és lotaringiai vasérc ára érzékenyen esik.

(Bull. de la Soc. Royl. de Géograph. d'Anvers 1922).

Kéz A.

Középamerikai Egyesült Államok.
Többszöri kísérlet után Guatemala, Honduras és Salvador 1921 október 3.-án egy állammá egyesültek. Igen valószínű, hogy Nikaragua és Costa-Rica rövidesen csatlakoznak az előbbiekhöz. Ha az öt állam egyesülne, 450.000 km² területet foglalna magába 5 milliónál több lakóval. A lakosság többsége tiszta spanyol. Kétségtelen, hogy a középamerikai Unió gazdasági egységében és a Panama-csatorna melletti szerencsés elhelyezkedésében a nemzetközi életben fontosabb szerepet játszhatik, mint eddig.

(Bull. de la Soc. Royl. de Géograph. d'Anvers. 1922.)

Kéz A.

Amerika automobil-ipara 1920-ban. Az automobilonak száma 1920 végén U. S. A.-ban 9,211.295, a Földön található automobilonak (10,922.288) 83 %-a. 11 lakosra esik egy automobil. Az automobil használata különösen szaporodik a mezőgazdasági területeken, ahol lassankint nélkülözhetetlenné válik, a gépek 32%-a 1000-nél kevesebb lélekszámmal bíró településekre esik.

Az 1920 évi gyártás 12%-kal múlja felül az 1919 évit. Összesen 2,205.000 automobil gyártottak az U. S. A.-ban 2233 millió dollár értékben. K. b. 1000 dollárba kerül egy kocsi. Az 1920 évi export kétszerese az 1919 évinek, 170.765 kocsi, 294,891.742 dollár értékben. Az export főképpen Anglia felé irányul, azután következik Svédország, Spanyolország, Norvégia stb. Más nagyobb exportáló államok: Franciaország (26.850 kocsi), Kanada (23.954), Olaszország (12.400), Anglia (8450).

(Annales de Géographie 1922. II.)

Kéz A.